

HELSINKI MALMINKARTANO

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus

Veikko Lehtosalo 1962 – 1966

Kaivauskertomus

Kaivauspaikka: Helsingin kaupunki, Malminkartanon alueen länsiosassa oleva hiekkakuoppa. Peruskartta n:o 2043 01, lehti Hämeenkylä. Koordinaatit 547 17 ja 6681 87.

Vuonna 1960 löysin kyseisen hiekkakuopan sisällä säilyneen vähäisen maakielekkeen sivusta saviastianpalan (KM n:o 15144:1) Noin kymmenen metrin etäisyydellä siitä oli hiekkakuopan reunassa näkyvässä myös liedensija. Koska löytöpaikka oli vaarassa tuhoutua hiekkakuopan tultua moottoripyörillä ajolevien poikasten harjoitusalueeksi, sain keuhällä 1962 tohtori Salmolta luvan suorittaa Meilahden yhteiskoulun arkeologian kerhon avulla kaivauksia kyseisellä paikalla. Kaivausta suoritettiin useassa eri vaiheessa vuosina 1962-1966. Kaivauskartasta ilmenevät kaivauskohteet I ja II.

Kaivausten kiintopisteeksi valittiin hiekkakuopan reunalla olevan ison kiven korkein kohta. Kyseinen kivi on paikannettavissa kaivauskartan osoittamalla tavalla näkyvien maastomerkkien avulla. Kiintopisteen korkeus merenpinnasta punnittiin käyttäen lähtökohtana Vihdintien ja Vanhan Nurmijärventien risteyksessä peruskartalla olevaa korkeuslukemaa 18.88. Kiintopisteen korkeudeksi saatiin täten 25.47 metriä merenpinnasta. Kaivauskartta osoittaa kaivausalueiden sijainnin kiintopisteeseen nähden. Niiden korkeuspunnitusten lähtökohtana on ollut edellämainittu kiintopisteen korkeuslukema.

Kohde I: Kaivaus suoritettiin keuhällä 1962. Kaivausalueen laajuus oli noin 3 m² ja se ruudutettiin 1 m²:n ruutuihin. Maaperä kaivauspaikalla on hienoa hiekkaa.

Kaivauksen kohteena ollut hiekkakuopan reunassa sijainnut liedensija oli jo puoliksi tuhoutunut. Sen kiveys sijaitsi vaakatasossa ilman että voitiin todeta mitään selvää kuoppamuodostelmaa. Palaneiden kivien lisäksi tavattiin vain hiiliä ja noin metrin päässä liedestä sen länsipuolelta kvartsiitti-iskos. Lieden kiveyksen korkein kohta oli 24.98 metriä merenpinnan yläpuolella.

Löydöt: (merkinnällä I)

- hiiltä
- 1 kvartsiitti-iskos (kaivausruudusta B 1)

Kohde II: Kaivausta suoritettiin monessa eri vaiheessa vuosina 1962 - 1966. Kuten kaivauskartta osoittaa, sijaitsi paikalla suuri kivi, jonka ansiosta pieni maakieleke hiekkakuopan sisällä oli säilynyt koskemattomana. Turpeen poistamisen jälkeen maakieleke käsitti noin 4 m²:n suuruisen harjanteen, joka jonkin verran laajeni tyviosastaan (kts. kaivauskarttaa). Kaivausta varten alue ruudutettiin 1 m²:n suuruisiin ruutuihin. Kaivausmaa oli hienoa hiekkaa.

Kaivauksen aikana ilmeni, että noin 30 senttiä turpeen alapuolella ^{oli} 2-5 sentin vahvuinen tummempi maakerros, joka samalla oli hieman kovettunut, ikäänkuin se olisi tallautunut lattiaksi. Sen alla oli taas pehmeää hiekkaa. Jotuen kaivausalueen rikkonaisuudesta ja siitä, että kaivaus tapahtui useaan eri otteeseen, tämä kerrostuma tuli huomatuksi vasta parin jo syvemmälle kaivetun ruudun sivuseinämistä, jolloin ei enää ollut mahdollista erottaa toisistaan kerrostuman päältä ja alta tehtyjä löytöjä. Ensimmäinen kaivausvaihe päättyi vuonna 1963, kun kaivauksen itäreunalla oli päästy ympäröivän maanpinnan tasalle. Tällöin oli tullut kaivetuksi noin 50 senttiä turpeen alta alaspäin.

Löydöt: (merkinnällä II₁)

Ruutu	A 4	1 saviastianpala
"	A 5	3 saviastianpalaa
"	B 2	1 kvartsiitti-iskos 1 kvartsiittinen kourutaltoa ? 3 saviastianpalaa
"	B 3	1 kvartsiitti-iskos 1 kvartsiittinuolenkärki 16 saviastianpalaa
"	B 4	3 kvartsiitti-iskosta 1 hiilenpala 1 palaneen luun sirunen 27 saviastianpalaa
"	B 5	3 kvartsiitti-iskosta 2 hiilenpalaa 13 saviastianpalaa 1 saviesineen pala ?
"	C 2	1 piikivi-iskos 2 kvartsiitti-iskosta
"	C 3	2 kvartsiitti-iskosta 12 saviastianpalaa
"	C 4	1 kvartsiitti-iskos 5 saviastianpalaa

Saviastianpalojen joukossa on useita reunapaloja sekä paloja, joissa näkyy koristelua.

Kaivausta jatkettaessa vuosina 1965 ja 1966 tuli esille vielä suuri määrä löytöjä. Jatkokaivaus merkitsi kaivauksen syvenemistä noin 20 sentillä, joten kaiken kaikkiaan kaivaus ulottui 70 sentin syvyyteen pinnasta lukien. Tällöin kaivaus itäreunaltaan painui jo ympäröivän maanpinnan alapuolelle. Huomattava kuitenkin on, että tällä alueella hiekka ainakin osittain on paikalle kulkeutunutta ja että A rivin ruuduista ei enää tullut esille löytöjä,

joten löytöalueen jatkuminen kielekkeen tyven ulkopuolelle tällä suunnalla ei vaikuta todennäköiseltä. Tarkoituksena oli kyllä vielä koemielessä kaivaa kaivausalueen reunamilta, mutta kerhon toiminnan lamauduttua ajatus jäi toteutumatta.

Löydöt: (merkinnällä II₂)

Ruutu	B 2	3 saviastianpalaa
"	B 3	1 iskukivi 2 kvartsiitti-iskosta 3 saviastianpalaa
"	B 4	4 hiilenpalaa 1 palaneen luun sirunen 3 kvartsiitti-iskosta 21 saviastianpalaa
"	B 5	3 kvartsiitti-iskosta 25 saviastianpalaa
"	C 1	1 kvartsiitti-iskos 5 saviastianpalaa
"	C 2	7 saviastianpalaa
"	C 4	1 kvartsiitti-iskos 2 saviastianpalaa
"	C 5	2 saviastianpalaa
"	D 1	4 kvartsiitti-iskosta 1 hiilenpala 9 saviastianpalaa
"	D 2	7 kvartsiitti-iskosta 1 hiilenpala 33 saviastianpalaa

Lisäksi otettiin kaivauspaikan irtomaasta talteen 2 saviastianpalaa.

Veikko Lehtosalo

HELSINGIN KAUPUNKI
MALMINKARTANON ALUEEN LÄN-
SIREUNAN HIEKKAKUOPPA

PERUSKARTTA N:o 204301 1:20000
LEHTI HÄMEENKYLÄ

KAV. 1962 V. Lehtosalo

KAI

KAIVAUSPA

KIINTOPIS

SUUREN K

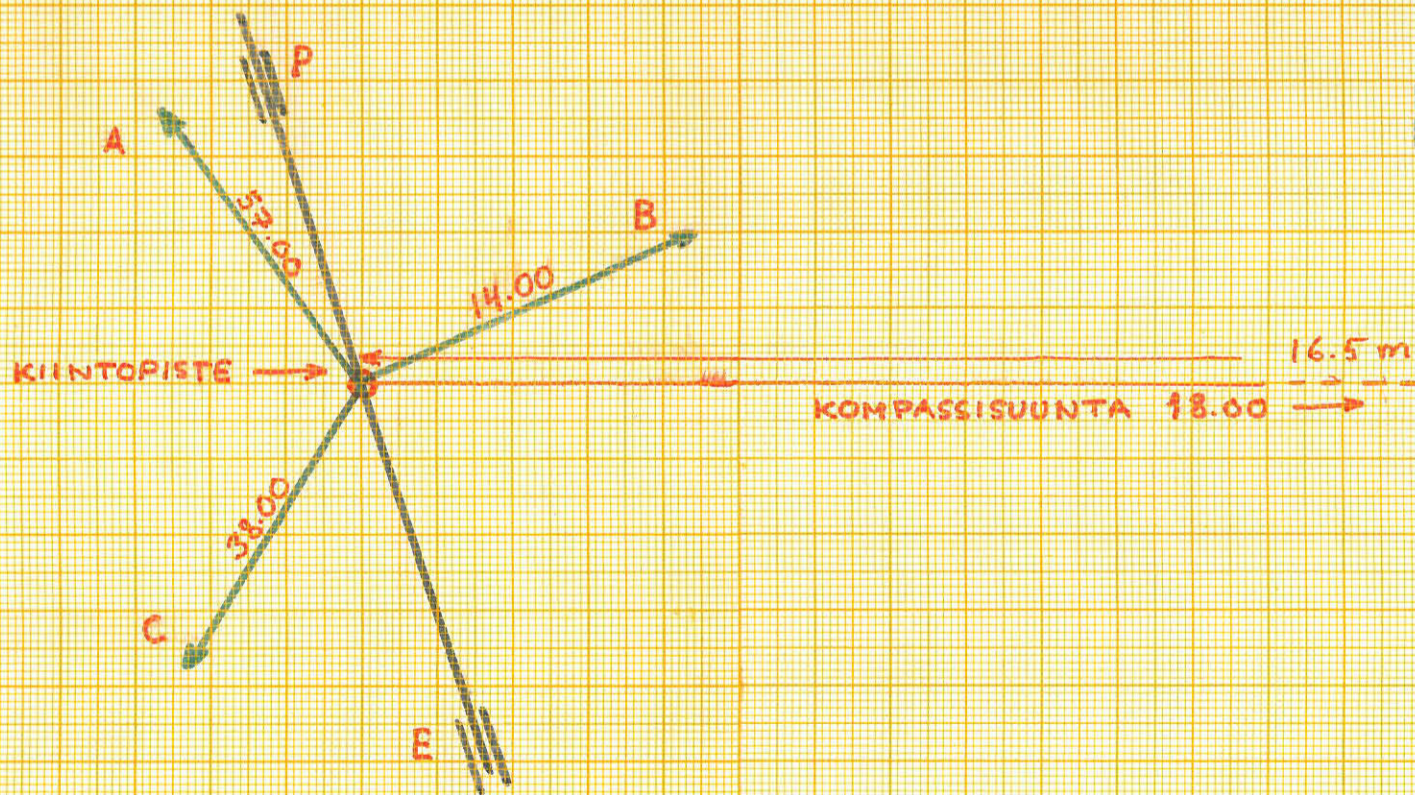
KIINTOPIS

A = VOIMAI
PIENEST
ETÄISY

B = MALMI

C = SIEME

KIINTOP

KAIVAUSK

VAUSKARTTA

MITTAKAAVA
1:20

KAN KORDINAATIT 54717 JA 668187

TEEN HIEKKAKUOPAN REUNALLA OLEVAN
VEN KORKEIN KOHTA

TEEN SUUNTAUSKOHTEET:

INJAPYLVA S (MERKITY PERUSKARTTAAN NOIN 120 M
L LAMMIKOSTA POHJOISLUOTEeseen). KIINTOPISTEEN
S PVLVASTA 73,7 METRIA

KARTANON KIVIRAKENNUKSEN POHJOISKULMA

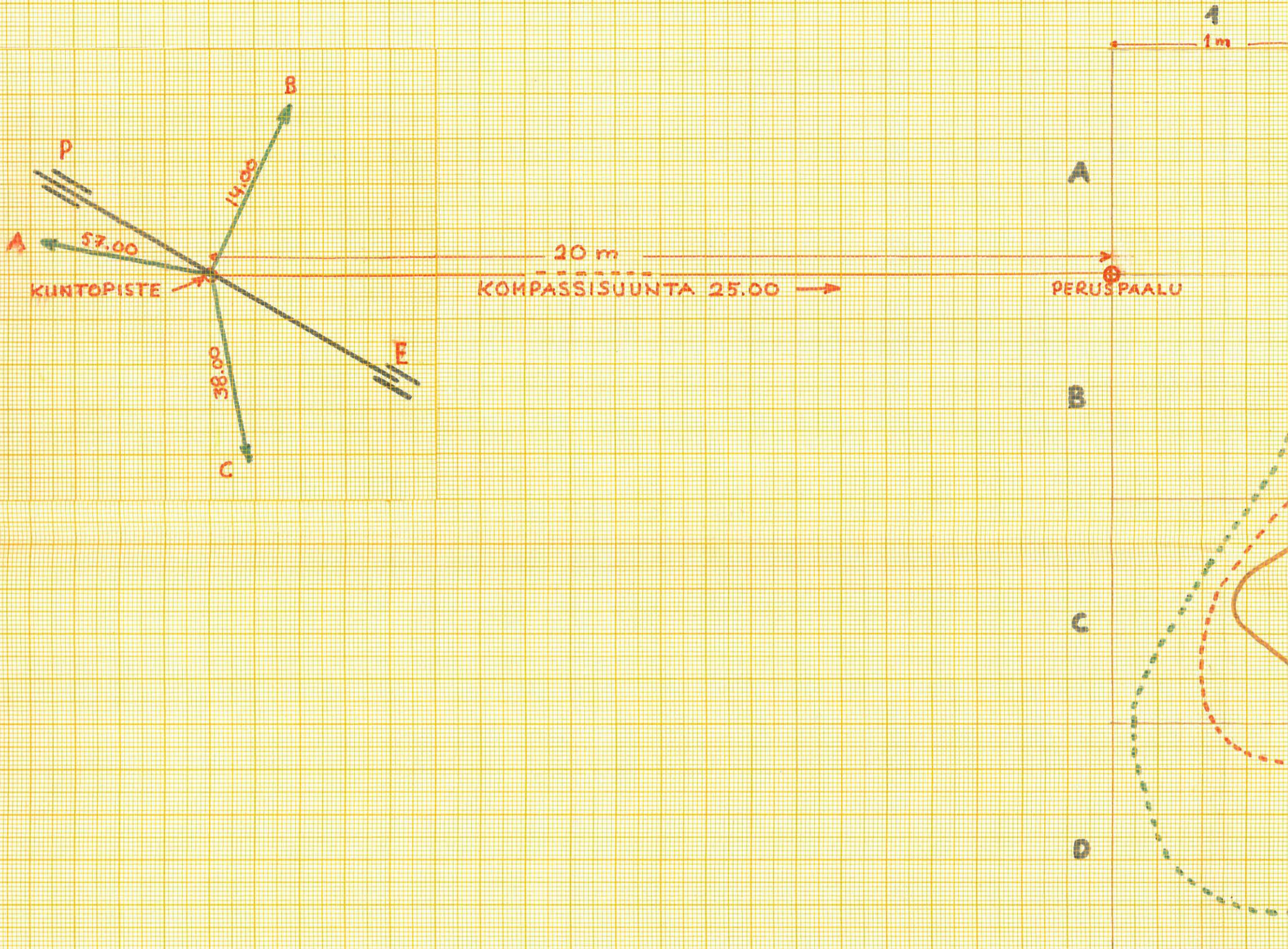
SIN SAVUPIIPUN LANSIREUNA

STEEN PUNNITTU KORKEUS 25.47

OHDE 1: LIEDENSIJA

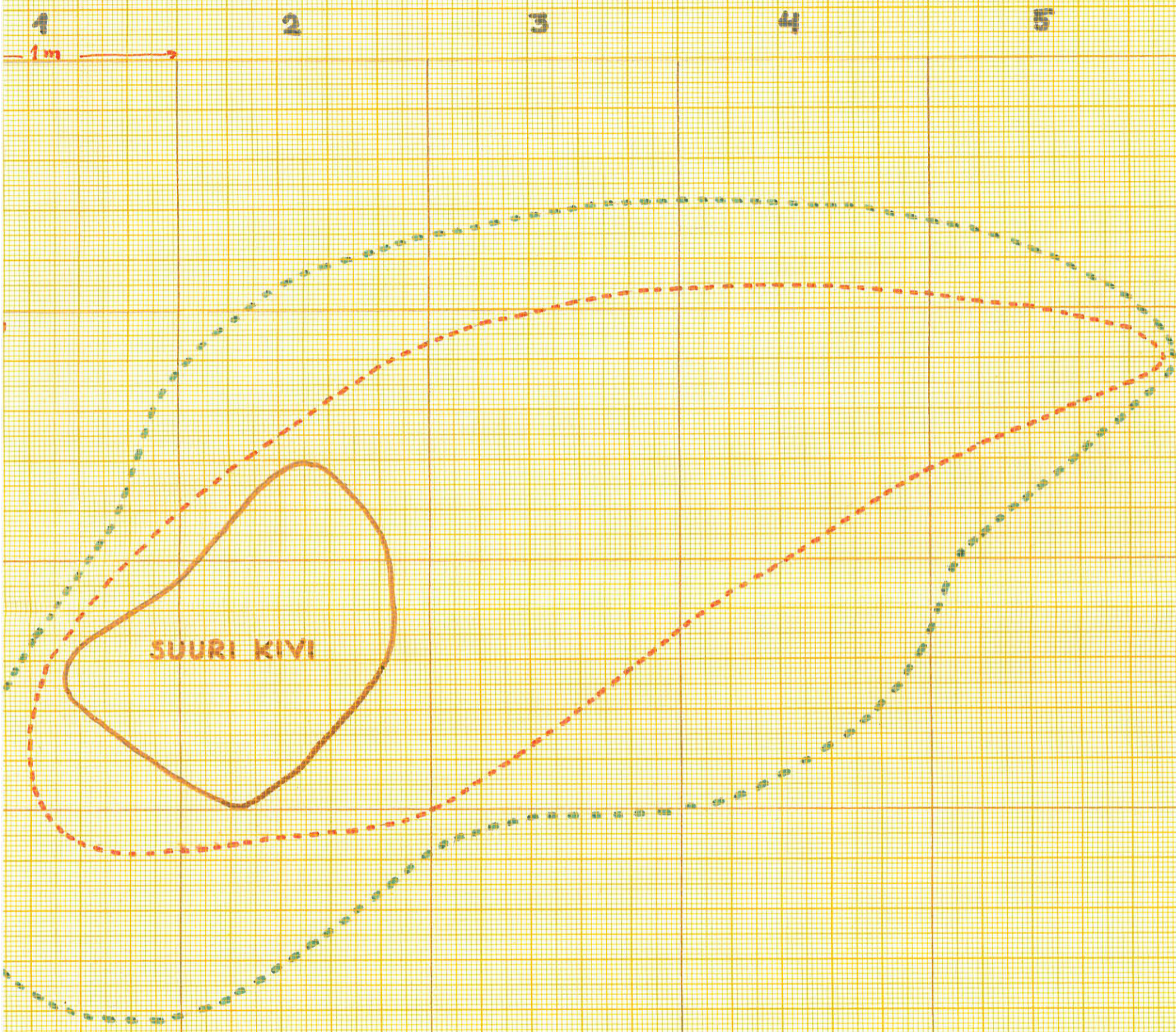

KAIVAUS

PIIRTÄNYT: *Teemu Kallio*

AUSKOHDE 2: ASUINPAIKKA

--- PUNAISELLA KATKOVIIVALLA MERKITYY SÄILYNEEN MAAKIELEKKEEN YLÄPINTA TURPEEN POISTAMISEN JÄLKEEN. PUNNITTU PINTAKORKEUS 22.40

--- VIHREÄLLÄ KATKOVIIVALLA MERKITYY KIELEKKEEN POHJAN ÄÄRIVIIVA. KORKEUS 21.70